

NOGIRON INSONLAR UCHUN MAXSUS MOSLASHTIRILGAN ZAMONAVIY AVTOMOBILLAR VA ULARNING QULAYLIKLARI.

O‘sarboyev Turg‘unali

Andijon Davlat Texnika instituti

Talaba; 4-kurs

e‘mail; osarboyevturgunali118gmil.com

Tel nomer; +998938706222

Qayumov Bahromjon

Ilmiy rahbar; “Avtomobilsozlik va transport” kafedrasi

Professori

Annotatsiya; Ushbu maqola nogiron insonlar uchun maxsus moslashtirilgan zamonaviy avtomobillar va ularning qulayliklari haqida fikr yuritadi. Unda nogironlar uchun transport vositalarining dolzarbligi, mavjud muammolar va innovatsion yechimlar yoritilgan. Moslashtirilgan avtomobillar nogironlar hayotidagi mustaqillikni oshirish, jamoat transportidagi cheklovlarni yengib o‘tish va hayot sifatini yaxshilash uchun asosiy vosita sifatida tasvirlangan.

Kalit so‘zlar; Moslashtirilgan avtomobillar, transport infratuzilmasini kengaytirish, avtonom transport vositalari, avtomobillar evolyutsiyasini.

Kirish; Moslashtirilgan avtomobillar va o‘zi boshqariladigan transport vositalari. Ko‘pgina nogironlar uchun harakatchanlik muhim muammo bo‘lishi mumkin. Jamoat transportidagi cheklovlar, erishib bo‘lmaydigan infratuzilma va shaxsiy sharoitlar mustaqillik va erkinlik uchun haqiqiy to‘siqlarni yaratishi mumkin. Avtonom yoki robotlashtirilgan avtomobillar deb ham ataladigan o‘z-o‘zidan boshqariladigan avtomobillar hech qanday inson ishtirokisiz xavfsiz ishlaydi va katta ijtimoiy foyda keltiradi.

Moslashtirilgan avtomobillar dunyosi inqilobni boshdan kechirmoqda, nogiron haydovchilarga imkoniyat beradigan va ularning hayotini o‘zgartiradigan innovatsion echimlarni taklif qilmoqda. Hozirgi vaqtda xarajat, nogironlikning turli shakllari yoki haydashdan qo‘rqish kabi omillar tufayli harakatlanish imkoniyati yo‘qligi transport imkoniyatlarida bo‘shliqni keltirib chiqardi. Ommaviy ishlab chiqarishda to‘liq avtonom avtomobillarga ega bo‘lish fikri inson haydovchilariga bo‘lgan ehtiyojni kamaytirish orqali nogironlarning harakatchanligini keskin oshirishi mumkin.

Moslashtirilgan avtomobillar mustaqillik uchun ko‘prikdir. Moslashtirilgan avtomobillar shunchaki o‘zgartirilgan avtomobillardan ko‘ra farqliroq. Jamoat transporti va taksi

xizmatlari, shu jumladan nogironlar aravachasi bilan uning ichiga kirish imkoniyati mavjud, lekin ko'p transportlarda bu qamrov cheklangan. Ular nogironligi bo'lgan ko'plab shaxslar uchun hayotiy hayot chizig'ini ta'minlashda, ularning mavjudligi, ayniqsa, aholi zichroq bo'lgan hududlarda yoki talabning eng yuqori davrlarida nomuvofiqligicha qolmoqda.

Bu tanqislik uzoq kutish vaqtlari va transport xavfsizligini ta'minlashda qiyinchiliklarga olib kelishi mumkin, bu esa odamlarning mustaqil sayohat qilishiga va muhim xizmatlar va imkoniyatlardan foydalanishiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Shunday qilib, foydalanish mumkin bo'lgan transport infratuzilmasini kengaytirish va takomillashtirish, jumladan, mavjudlikni yaxshilash, geografik qamrovni kengaytirish va nogironlar aravachasiga mo'ljallangan transport xizmatlarini kutish vaqtini qisqartirish uchun innovatsion echimlarni ishlab chiqish uchun aniq va shoshilinch talab mavjud.

Jamoat transporti yoki shaxsiy transport vositasi sifatida avtomatlashtirilgan avtomobillar bilan nogiron haydovchilar bir oz erkinlikka ega bo'lib, shaxslarga quyidagilarga imkon beradi: Ishga yoki maktabga qatnov: xavfsiz ishga joylashish imkoniyatlari va ta'lim maqsadlari yanada qulayroq bo'lib, o'ziga ishonch va shaxsiy o'sishga yordam beradi.

Topshiriqlarni bajaring va uchrashuvlarga boring: Kundalik vazifalar va sog'liqni saqlash ehtiyojlarini mustaqil ravishda boshqarish mumkin, bu esa avtonomiya va farovonlikni oshiradi.

Moslashtirilgan avtomobillarning kelajagi: Texnologiyaning rivojlanishi moslashtirilgan avtomobillar evolyutsiyasini kuchaytirmoqda. To'liq avtonom avtomashinalarning kutilayotgan ommaviy ishlab chiqarilishi transportning qulayligi va arzonligini inqilob qilishga tayyor. Ishlab chiqarish miqyosi oshgani sayin, xarajatlarning pasayishi kutilmoqda, bu esa kelajakda transportni hamma uchun, jumladan, nogironlar uchun ham tejamkor qiladi. Avtonom avtotransport vositalari inson haydovchilariga bo'lgan ehtiyojni bartaraf qilgan holda, talab bo'yicha transport xizmatlari sezilarli darajada arzonlashishi vainfratuzulmalar mavjud bo'lishi mumkin, ayniqsa, moliyaviy qiyinchiliklarga duch kelgan yoki nogironlar aravachasiga mo'ljallangan taksilar kabi ixtisoslashtirilgan xizmatlardan cheklangan shaxslarga foyda keltiradi.

Bundan tashqari, avtonom texnologiyani jamoat transporti tizimlariga integratsiya qilish umumiy foydalanish imkoniyatini va inklyuzivlikni oshirishi mumkin, bu esa nogironligi bo'lgan shaxslarning harakatlanish imkoniyatlarini yaxshilashini ta'minlaydi.

Yana ba'zi qiziqarli o'zgarishlar ro'y beradi: Foydalanish imkoniyatlarini yaxshilash: Avtomatlashtirilgan rampalar va liftlardan tortib, aylanadigan o'rindiqlar va qo'l boshqaruvlarigacha, transport vositalariga kirish va chiqish va ulardan foydalanish oson va qulay bo'lib bormoqda.

Haydash uchun moslashuvlar: Joystiklar, ovozli buyruqlar va muqobil boshqaruv tizimlari kengroq jismoniy cheklovlarga javob beradi, bu esa har bir kishi o‘zlariga mos yechim topishini ta’minlaydi.

Xavfsizlik integratsiyasi: Moslashuvchan xususiyatlar qatorni tark etish haqida ogohlantirishlar va avtomatik tormozlash kabi ilg‘or xavfsizlik tizimlari bilan muammosiz birlashadi, himoyaga ustuvorlik beradi va xotirjamlik.

Zamonaviy va xilma-xil variantlar: Moslashtirilgan avtomobillar endi bir nechta utilitar modellar bilan cheklanmaydi. Bugungi kunda odamlar o‘zlarining ehtiyojlari va afzalliklariga mos keladigan turli xil zamonaviy va qulay transport vositalarini tanlashlari mumkin.

Xulosa ; Nogironlar uchun maxsus moslashtirilgan zamonaviy avtomobillar hayot sifatini yaxshilashda muhim rol o‘ynaydi. Bu transport vositalari nafaqat nogironlarning harakatlanish imkoniyatlarini kengaytiradi, balki ularning mustaqil hayot tarzini shakllantirishga yordam beradi. Jamoat transportidagi cheklovlar va mavjud infratuzilmaning yetishmasligi ko‘plab nogironlar uchun muammolarga olib kelmoqda, ammo avtomatlashtirilgan transport vositalari, ayniqsa, avtonom avtomobillar, nogiron haydovchilarga erkinlik va mustaqillikni taqdim etmoqda. Moslashtirilgan avtomobillar nafaqat harakatlanish erkinligini ta’minlaydi, balki yangi texnologiyalar yordamida xavfsizlik, qulaylik va samaradorlikni oshirishda ham muhim o‘rin tutadi. Avtomobil sanoatining rivojlanishi va avtonom transport vositalarining joriy etilishi, nogironlar uchun transportni yanada arzonroq va qulayroq qiladi. Bu esa ularga nafaqat ijtimoiy hayotda, balki ta’lim olish, ishga joylashish va kundalik vazifalarni bajarishda ham yanada ko‘proq imkoniyatlar yaratadi. Shu bilan birga, transport infratuzilmasining kengayishi va jamoat transportiga integratsiya qilinadigan avtomatik tizimlar nogironlar uchun harakatlanish imkoniyatlarini yanada oshirishga xizmat qiladi. Bu kabi o‘zgarishlar nafaqat nogironlar uchun, balki barcha jamiyat uchun ijtimoiy va iqtisodiy foyda keltiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Automated Vehicle Design for People with Disabilities – Rebecca A. Grier. (Nogironlar avtomotlashtirilgan avtomobil dizayni. Rebekka A. Grier.) 2018. 82.b
2. Accessible Public Transportation: Designing Service for Riders with Disabilities – Steinfeld, Maisel, Steinfeld. (Foydalanish mumkin bo‘lgan jamoat transportlari ; ularni nogironlar uchun loyihalash. Steinfeld, Maisel, Steinfeld.) , 2015. 64.b
3. Angelvehiclehire.co.uk.
4. Books.google.co.uz.